

ก้าวใหม่...กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม

กรมส่งเสริมอุตสาหกรรมยุคใหม่ในอนาคต

ความท้าทายในการส่งเสริมอุตสาหกรรมในอนาคต

ทิศทางของกรมส่งเสริมอุตสาหกรรมในอนาคต

แนวทางการปรับตัวของกรมส่งเสริมอุตสาหกรรม

“

แม้ว่าห้วงเวลาที่ผ่านมานี้ ภาคอุตสาหกรรม
ของไทยมีการเติบโตอย่างต่อเนื่อง
และมีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนา
เศรษฐกิจของประเทศ
แต่เมื่อบริบททางสังคมและสิ่งแวดล้อม
รวมถึงโครงสร้างและการเติบโต
ของอุตสาหกรรมในประเทศกำลังเปลี่ยนแปลงไป
ทิศทางการส่งเสริมพัฒนาอุตสาหกรรม
ของกรมส่งเสริมอุตสาหกรรมจะเป็นอย่างไร
เมื่อต้องเผชิญกับความท้าทายใหม่ๆ
เหล่านี้ในอนาคต

”

กรมส่งเสริมอุตสาหกรรมยุคใหม่ในอนาคต

“...การพัฒนาประเทศจำเป็นต้องทำตามลำดับขั้น ต้องสร้างพื้นฐาน คือ ความพอมีพอกิน พอใช้ของประชาชนส่วนใหญ่เป็นเบื้องต้นก่อน โดยใช้วิธีการและใช้อุปกรณ์ที่ประหยัด แต่ถูกต้องตามหลักวิชา เมื่อได้พื้นฐานมั่นคงพร้อมพอควรและปฏิบัติได้แล้ว จึงค่อยสร้างค่อยเสริมความเจริญและฐานะเศรษฐกิจขั้นที่สูงขึ้นโดยลำดับต่อไป หากมุ่งแต่จะทุ่มเทสร้างความเจริญ ยกเศรษฐกิจขึ้นให้รวดเร็วแต่ประการเดียว โดยไม่ให้แผนปฏิบัติการสัมพันธ์กับสภาวะของประเทศ

และของประชาชนโดยสอดคล้องด้วย ก็จะเกิดความไม่สมดุลในเรื่องต่างๆ ขึ้น ซึ่งอาจกลายเป็นความยุ่งยากล้มเหลวได้ในที่สุด...”

“...การช่วยเหลือสนับสนุนประชาชนในการประกอบอาชีพและตั้งตัว ให้มีความพอกินพอใช้ก่อนอื่นเป็นพื้นฐานนั้น เป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งยวด เพราะผู้ที่มีอาชีพและฐานะเพียงพอที่จะพึ่งตนเอง ย่อมสามารถสร้างความเจริญก้าวหน้าระดับที่สูงต่อไปโดยแน่นอน ส่วนการถือหลักที่จะส่งเสริมความเจริญให้ค่อยเป็นไปตามลำดับ ด้วยความ

รอบคอบระมัดระวังและประหยัดนั้น ก็เพื่อป้องกันความผิดพลาด ล้มเหลว และเพื่อให้บรรลุผลสำเร็จได้แน่นอน บริบูรณ์...”

พระบรมราโชวาทในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ หอประชุมมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วันศุกร์ที่ 19 กรกฎาคม 2517 ข้างต้นชี้ให้เห็นถึงหลักในการทรงงานของพระองค์ โดยเริ่มต้นจากสิ่งที่จำเป็นของประชาชนที่สุดก่อน คือการประกอบอาชีพให้พอกินพอกิน จากนั้นจะเป็นเรื่องการให้ความรู้ทางวิชาการ

และเทคโนโลยี เน้นการปรับใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นที่ราษฎรสามารถนำไปปฏิบัติได้และเกิดประโยชน์สูงสุด

กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม กระทรวงอุตสาหกรรม ได้น้อมนำเอาหลักคิดในการทรงงานดังกล่าวมายึดถือปฏิบัติอย่างต่อเนื่องสืบมา ดังจะเห็นได้จากการดำเนินงานของกรมส่งเสริมอุตสาหกรรมในช่วงเริ่มก่อตั้งที่ได้เน้นภารกิจไปในด้านการส่งเสริมอุตสาหกรรมในครอบครัวโดยเฉพาะอย่างยิ่งในภูมิภาคเพื่อให้พี่น้องชาวชนบทมีการกินดีอยู่ดี เน้นการประสานความร่วมมือที่เอื้ออำนวยให้เกิดความยั่งยืนของภาคเกษตรและภาคอุตสาหกรรม ตลอดจนการอนุรักษ์วัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม รวมทั้งการใช้ทรัพยากรธรรมชาติในท้องถิ่นให้เกิดประโยชน์สูงสุด สอดคล้องกับระดับรายได้ประชาชาติที่อยู่ในระดับต่ำในขณะนั้น

ต่อมา ภาคอุตสาหกรรมได้มีบทบาทในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศเพิ่มมากขึ้น มีการพัฒนาอุตสาหกรรมที่ใช้ยุทธศาสตร์การผลิตเพื่อทดแทนการนำเข้า (Import Substitution) และปรับไปสู่ยุทธศาสตร์การพัฒนาอุตสาหกรรมเพื่อ

ส่งเสริมการส่งออก (Export Promotion) มีการปรับโครงสร้างอุตสาหกรรมและกำหนดอุตสาหกรรมเป้าหมายที่ชัดเจน การส่งเสริมอุตสาหกรรมสนับสนุน (Supporting Industries) ต่างๆ การส่งเสริมผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) อีกทั้งยังมีการปรับโครงสร้างส่วนราชการให้มีความทันสมัยและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นหลายครั้ง กรมส่งเสริมอุตสาหกรรมมีส่วนสำคัญในการพัฒนาการของอุตสาหกรรมไทยในช่วงที่ผ่านมาโดยมีบทบาทในการสร้างและพัฒนาผู้ประกอบการธุรกิจอุตสาหกรรม การส่งเสริมการพัฒนาขีดความสามารถของธุรกิจอุตสาหกรรมรายสาขาต่างๆ ที่มีศักยภาพ

ของไทยให้แข่งขันได้ในเชิงธุรกิจ การเพิ่มศักยภาพ SMEs และการสร้างความเข้มแข็งให้กับวิสาหกิจชุมชน นอกจากนี้ยังได้สร้างและพัฒนารูปแบบในการส่งเสริมและพัฒนาธุรกิจอุตสาหกรรมใหม่ๆ เพื่อให้การส่งเสริมและพัฒนาอุตสาหกรรมบรรลุผลสำเร็จมากยิ่งขึ้น

ความท้าทายในการส่งเสริมอุตสาหกรรมในอนาคต

แม้ว่าในช่วงที่ผ่านมา ภาคอุตสาหกรรมของไทยมีการเติบโตอย่างต่อเนื่องและมีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศไทย โดยภาคอุตสาหกรรมมีส่วนมูลค่าผลิตภัณฑ์ประมาณร้อยละ 40 ของมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (Gross Domestic Product : GDP) มีมูลค่าการส่งออกสินค้าอุตสาหกรรมประมาณร้อยละ 70 ของมูลค่าการส่งออกรวม และยังมีอัตราการขยายตัวเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว โดยเฉพาะอย่างยิ่งกลุ่มสินค้าอุตสาหกรรมที่ต้องใช้เทคโนโลยี

อย่างไรก็ตาม ภาคอุตสาหกรรมไทยนอกจากจะต้องเผชิญกับความเปลี่ยนแปลงในด้านต่างๆ ในอนาคตทั้งด้านภูมิประชากรศาสตร์ ภูมิรัฐศาสตร์ ภูมิเศรษฐศาสตร์ และการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศโลกที่จะส่งผลกระทบต่อพัฒนาอุตสาหกรรมในองค์กรแล้ว ยังต้องเผชิญกับแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงของอุตสาหกรรมรายสาขาที่สำคัญ รวมถึงข้อจำกัดและเงื่อนไขในด้านอื่นของประเทศ ซึ่งเป็นปัจจัยหลักที่ทำให้ภาพของโครงสร้าง

และการเติบโตของอุตสาหกรรมของประเทศไทยในอนาคตมีการเปลี่ยนแปลงไป โดยบริบทหรือปัจจัยที่ท้าทายต่อการกำหนดทิศทางการส่งเสริมพัฒนาอุตสาหกรรมของกรมส่งเสริมอุตสาหกรรมในอนาคตพอสรุปได้ดังนี้

การแก้ปัญหาความไม่เสมอภาคและลดความเหลื่อมล้ำ (Addressing Inequalities and Disparities)

ในปัจจุบัน ความไม่เสมอภาคและความเหลื่อมล้ำยังมีให้เห็นทั่วไปในแทบจะทุกมิติ

ของสังคมและถือเป็นปัญหาสำคัญของประเทศ ไม่ว่าจะเป็นเรื่องความเหลื่อมล้ำทางด้านรายได้ ความไม่เสมอภาคในการเข้าถึงการศึกษา การเข้าถึงบริการด้านสุขภาพ การปกป้องคุ้มครองจากภัยธรรมชาติ เป็นต้น ในขณะที่ภาคอุตสาหกรรมก็ประสบปัญหาความเหลื่อมล้ำเช่นกัน ดังจะเห็นได้จากความเหลื่อมล้ำในการพัฒนาระหว่างอุตสาหกรรมในพื้นที่ส่วนกลางกับส่วนภูมิภาคหรือระหว่างในเมืองกับในชนบท ความเหลื่อมล้ำในการประกอบการของวิสาหกิจขนาดใหญ่กับ SMEs รวมถึงความเหลื่อมล้ำทางรายได้ในแรงงานภาคอุตสาหกรรม

การส่งเสริมและพัฒนาอุตสาหกรรมอย่างเป็นระบบและมีทิศทางจะช่วยบรรเทาปัญหาความไม่เสมอภาคและความเหลื่อมล้ำดังกล่าวได้ โดยต้องมุ่งเน้นการพัฒนาให้มีการเติบโตแบบกระจาย (Inclusive Growth) คือต้องมีทั้งการขยายตัวทางเศรษฐกิจและให้สังคมทุกภาคส่วนได้รับประโยชน์จากการขยายตัวนั้น เช่น การแก้ไขปัญหาความเหลื่อมล้ำระหว่างอุตสาหกรรมส่วนกลางกับส่วนภูมิภาคโดยการสนับสนุนภาคอุตสาหกรรมที่มีความเชื่อมโยงกับภาคเกษตรและฐานทรัพยากรในท้องถิ่น (Agro-based Resource Industry) การส่งเสริมเศรษฐกิจอุตสาหกรรมชุมชนที่เป็นฐานรากให้มีความแข็งแกร่ง และเชื่อมโยงกับภาคการผลิต โดยต้นน้ำคือภาคเกษตรและเศรษฐกิจชุมชน กลางน้ำคือภาคการผลิต และ

ปลายน้ำคือภาคบริการและการค้า รวมถึงการส่งเสริมการนำเข้าวัตถุดิบและภูมิปัญญาในท้องถิ่นมาต่อยอดการพัฒนาอุตสาหกรรมในภูมิภาค ในขณะที่ความเหลื่อมล้ำในการประกอบการของวิสาหกิจขนาดใหญ่กับ SMEs สามารถบรรเทาได้ด้วยการสนับสนุนให้มีการเชื่อมโยงระหว่าง SMEs กับวิสาหกิจขนาดใหญ่ เป็นเครือข่ายกันหรือให้ SMEs เป็นโซ่การผลิตให้กับวิสาหกิจขนาดใหญ่ เป็นต้น

การก้าวข้ามกับดักประเทศรายได้ปานกลาง (Avoiding the Middle Income Trap)

กับดักรายได้ปานกลาง (Middle Income Trap) หมายถึงประเทศที่สามารถพัฒนาได้อย่างต่อเนื่องจนสามารถหลุดพ้นความยากจนได้ แต่เมื่อก้าวขึ้นมาเป็นประเทศที่มีรายได้ปานกลางแล้ว กลับติดกับดักจนไม่สามารถก้าวต่อไปเป็นประเทศพัฒนาแล้วที่มีรายได้สูงได้ เช่นกรณีของประเทศไทยที่ในระยะแรกเศรษฐกิจไทยขยายตัวได้ดีจากการเคลื่อนย้ายแรงงานจากภาคเกษตรมาภาคอุตสาหกรรมและบริการ แต่ยังไม่สามารถก้าวข้ามไปสู่

การเป็นประเทศที่พัฒนาแล้ว เนื่องจากการแข่งขันของอุตสาหกรรมไทยตั้งอยู่บนฐานความได้เปรียบจากทรัพยากรราคาถูก การต่อยอดสู่การคิดค้นเทคโนโลยีระดับสูงของตนเองไม่เกิดขึ้น ไม่มีเทคโนโลยีการผลิตที่ทันสมัยเป็นของตนเอง แรงงานส่วนใหญ่เป็นแรงงานกึ่งฝีมือ ในขณะที่ผู้ผลิตส่วนใหญ่ขาดการพัฒนาตราสินค้าของตนเอง ผู้ประกอบการขาดความรู้ความสามารถในการบริหารจัดการ ตลาดและข้อมูลการตลาดโดยเฉพาะตลาดต่างประเทศ ผลิตภาพและประสิทธิภาพการผลิตต่ำและขาดการพัฒนาวัตถุดิบและความเชื่อมโยงระหว่างอุตสาหกรรม ซึ่งเมื่อความได้เปรียบต่างๆ เริ่มหมดไป จึงเกิดภาวะ “สูญญากาศของการพัฒนา” ขึ้น เพราะแนวทางการพัฒนาแบบเดิมที่เคยใช้ได้ผล

ใช้ไม่ได้อีกต่อไปและเป็นที่กังวลว่าประเทศไทยกำลังจะติดกับดักประเทศรายได้ปานกลาง

หากไทยสามารถรักษาระดับอัตราการเจริญเติบโตให้สูงในระยะยาวและเพิ่มผลิตภาพในการผลิต ไทยจะสามารถก้าวข้ามผ่านกับดักรายได้ปานกลางได้ ทั้งนี้ การรักษาอัตราการเจริญเติบโตในระยะยาวสามารถทำได้โดยการพัฒนาคุณภาพทรัพยากรมนุษย์ และศักยภาพของนวัตกรรม การใช้โอกาสในการพัฒนาสินค้าใหม่หรือกลุ่มอุตสาหกรรมอนาคต การสร้างโอกาสใหม่โดยการพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์ การพัฒนาระบบการเงินที่เอื้อให้ SMEs สามารถเข้าถึงได้ง่าย รวมทั้งการส่งเสริมการเพิ่มผลิตภาพให้ผู้ประกอบการ SMEs และวิสาหกิจชุมชนด้วย

การเผชิญกับการแข่งขันในเวทีสากล (Internationalization and Global Competition)

ปัจจุบันโลกแห่งธุรกิจการค้ามีการแข่งขันที่รุนแรงขึ้น โดยเฉพาะเมื่อแต่ละประเทศได้มีการทำข้อตกลงการค้าขายระหว่างกันให้มีความเป็นเสรีมากขึ้น มีการรวมกลุ่มเศรษฐกิจ

ในภูมิภาคต่างๆ เช่น ในภูมิภาคอาเซียนรวมตัวทางเศรษฐกิจเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (ASEAN Economic Community : AEC) ที่ทำให้กฎระเบียบและภาษีที่เปรียบเสมือนกำแพงที่ปกป้องผู้ประกอบการในประเทศถูกผ่อนปรน มีการเคลื่อนย้าย สินค้า การบริการ การลงทุนและเงินทุนระหว่างประเทศอย่างเสรีมากขึ้น กลายเป็นโลกเศรษฐกิจที่ไม่มีพรมแดน อย่างไรก็ดี การเปิดการค้าเสรีให้ผลทั้งในด้านบวกและด้านลบต่อเศรษฐกิจ

ไทย โดยผลในด้านบวกได้แก่การขยายตลาดการค้าในประเทศคู่สัญญา โอกาสการขยายการลงทุน และการรองรับการลงทุนจากประเทศคู่สัญญา สำหรับผลด้านลบจากการเปิดการค้าเสรีได้แก่ สินค้าที่ผลิตในประเทศต้องเผชิญกับการแข่งขันที่สูงจากสินค้านำเข้า เนื่องจากกำแพงภาษีสินค้าบางประเภทถูกลดลงหรือยกเลิก ส่งผลให้สินค้านำเข้าอาจมีราคาถูกกว่าสินค้าที่ผลิตในประเทศ เป็นต้น ซึ่งภาวะดังกล่าวนี้มีผลต่อการเปลี่ยนแปลง

โครงสร้างของเศรษฐกิจไทยและธุรกิจให้ต้องปรับตัวเพื่อการแข่งขันในเวทีสากล

เพื่อรองรับความท้าทายจากกระแสโลกาภิวัตน์นี้ จำเป็นต้องสร้างความเข้มแข็งให้กับอุตสาหกรรมในประเทศด้วยการสร้างเครือข่ายพันธมิตรการผลิตที่พึ่งพาห่วงโซ่การผลิต (Value Chain) ในประเทศเป็นหลัก เพื่อสร้างความเข้มแข็งในการผลิตภาคอุตสาหกรรมของไทยและสร้างความเชื่อมโยงในกระบวนการผลิตให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น ในขณะเดียวกันต้องสร้างความเชื่อมโยงของอุตสาหกรรมระหว่างประเทศควบคู่ไปด้วย คือ นอกเหนือจากการพึ่งพาห่วงโซ่ในประเทศ ผู้ประกอบการ

อุตสาหกรรมจะต้องสร้างความเชื่อมโยงโซ่การผลิตระดับโลก (Global Value Chain) เน้นการมองหาเครือข่ายพันธมิตรหรือการสร้างฐานการผลิตร่วมกันในระดับนานาชาติ ทั้งในด้านการผลิตสินค้าและบริการ ซึ่งการผลิตแต่ละส่วนที่เกิดขึ้นในแต่ละประเทศนั้น จะสามารถสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสินค้าและบริการต่างๆ ได้บนพื้นฐานการบริหารจัดการเพื่อหาแหล่งวัตถุดิบหรือแหล่งผลิตที่มีราคาต่ำและมีประสิทธิภาพสูงสุด

การเปลี่ยนแปลงของสภาวะอากาศและโลกร้อน (Global Warming and Climate Change)

การเพิ่มขึ้นของก๊าซเรือนกระจกทำให้บรรยากาศโลกกักเก็บพลังงานความร้อนเพิ่มขึ้น ส่งผลให้สมดุลของพลังงานโลกเปลี่ยนแปลงไป อุณหภูมิเฉลี่ยของบรรยากาศผิวโลกสูงขึ้น ทำให้เกิดผลกระทบต่อการเปลี่ยนแปลงของฤดูกาล ภัยธรรมชาติที่เกิดขึ้นมีความถี่มากขึ้นและรุนแรงขึ้น สิ่งเหล่านี้ล้วนส่งผลกระทบต่อการดำรงชีวิตของสิ่งมีชีวิตในระบบนิเวศตามธรรมชาติ ทำให้เกิดความ

เสี่ยงต่อภาวะวิกฤตการขาดแคลนน้ำ อาหาร และพลังงาน เกิดความเสียหายต่อโรคระบาดใหม่ๆ ที่เพิ่มขึ้นซึ่งส่งผลกระทบต่อสุขภาพอนามัยของประชาชน ตลอดจนการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมโดยรวม

การพัฒนาอุตสาหกรรมในอนาคตจะต้องให้ความสำคัญต่อความยั่งยืนทางทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม โดยการพัฒนากระบวนการผลิตจะคำนึงถึงสภาพแวดล้อมและความสะอาด (Environmental Friendly - Green and Clean) ซึ่งในปัจจุบันได้มีการคำนึงถึงประเด็นเหล่านี้อย่างกว้างขวาง โดยเฉพาะอย่างยิ่ง

การสร้างสังคมและอุตสาหกรรมที่มีปริมาณการปล่อยคาร์บอนต่ำ (Low carbon society) การสร้างสังคมที่มีความพร้อมในการรองรับการเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศ (Climate resilience society) และอุตสาหกรรมที่ดูแลรักษาสิ่งแวดล้อม (Green growth industry) มีการบริหารจัดการผลกระทบของการพัฒนาอุตสาหกรรมต่อสิ่งแวดล้อม มีธรรมาภิบาลสิ่งแวดล้อม และเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อมเพื่อให้เกิดความยั่งยืน

ทิศทางของกรมส่งเสริมอุตสาหกรรมในอนาคต

จากความท้าทายต่างๆ ที่กล่าวถึงข้างต้น กรมส่งเสริมอุตสาหกรรมจึงได้กำหนดอนาคตที่พึงประสงค์ในด้านต่างๆ ประกอบด้วย ภาพลักษณ์องค์กร สมรรถนะองค์กร บทบาทและสมรรถนะของเจ้าหน้าที่ ตลอดจนกรอบการทำงานที่สามารถตอบสนองความต้องการของทุกภาคส่วนในการพัฒนาอุตสาหกรรมไทย ตามรายละเอียดต่อไปนี้

1) ภาพลักษณ์องค์กร

กรมส่งเสริมอุตสาหกรรมเป็นองค์กรหลักในการส่งเสริมและพัฒนาภาคอุตสาหกรรม วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) และวิสาหกิจชุมชน เป็นแหล่งความรู้และประสบการณ์ในทางปฏิบัติ (Practical Knowledge) ซึ่งมีคุณค่าสูงเนื่องจากได้มาจากการลงมือปฏิบัติจริง รวมทั้งเป็นศูนย์รวมที่ปรึกษาด้านธุรกิจอุตสาหกรรมและผู้เชี่ยวชาญเทคโนโลยีเฉพาะด้าน ดำเนินงาน

ด้วยความทันสมัย โปร่งใส มีธรรมาภิบาล สามารถเชื่อมโยงการดำเนินงานกับหน่วยงาน เครือข่ายต่างๆ ได้ทุกมิติ

2) สมรรถนะองค์กร

กรมส่งเสริมอุตสาหกรรมสามารถพัฒนา อุตสาหกรรมอย่างเป็นระบบตลอดโซ่คุณค่า (Value Chain) โดยอาศัยเครื่องมือและกลไก ที่ทันสมัยหลากหลายประเภท มีการใช้ระบบ สารสนเทศในการบริหารจัดการงานส่งเสริม อุตสาหกรรมอย่างเต็มรูปแบบ ให้บริการ ได้อย่างทั่วถึงและมีประสิทธิภาพ รวมทั้ง สามารถใช้งบประมาณอย่างคุ้มค่าและมี ประสิทธิภาพสอดคล้องกับความต้องการของ ภาคอุตสาหกรรมอย่างแท้จริง

3) บทบาทและสมรรถนะของบุคลากร

บุคลากรคือชุมทรัพย์ที่สำคัญขององค์กร ดังนั้นกรมส่งเสริมอุตสาหกรรมจึงต้องส่งเสริม และสนับสนุนให้บุคลากรสามารถทำงานได้ อย่างมีประสิทธิภาพ พร้อมทั้งให้บุคลากรมี ความสุขในการทำงาน มีจิตสำนึกและปฏิบัติ งานอย่างมีคุณธรรม โดยบุคลากรจะต้อง มีความรู้เชิงลึกที่เกี่ยวกับอุตสาหกรรมใน สาขาและพื้นที่ที่รับผิดชอบ มีความเข้าใจใน ความคิดของผู้ประกอบการทั้งที่เป็นวิสาหกิจ ขนาดใหญ่ วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม และวิสาหกิจชุมชน เป็นอย่างดี มีประสบการณ์ และความชำนาญในงานส่งเสริมอุตสาหกรรม รวมทั้งสามารถเชื่อมโยงการดำเนินงานกับ

หน่วยงานที่เกี่ยวข้องและทำงานร่วมกับ เครือข่ายได้อย่างมีประสิทธิภาพและ สัมฤทธิ์ผล มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทั้งกับ องค์กรภายในประเทศและต่างประเทศอื่นๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในภูมิภาคอาเซียน

4) กรอบการดำเนินงาน

กรอบการดำเนินงานของกรมส่งเสริม อุตสาหกรรมในอนาคตประกอบด้วย

การพัฒนาผู้ประกอบการ (Entrepreneurship)

การพัฒนาภาคอุตสาหกรรมของประเทศให้ มีความเจริญก้าวหน้าขึ้น ผู้ประกอบการหรือ เจ้าของธุรกิจนับว่าเป็นตัวขับเคลื่อนที่สำคัญ ในการนำพาธุรกิจให้เติบโตก้าวหน้า กิจกรรมที่

ประสบความสำเร็จย่อมต้องมีผู้ประกอบการหรือผู้บริหารที่มีความรู้ความสามารถ มีวิสัยทัศน์ มีการบริหารจัดการที่ดีในการนำพาองค์กรบรรลุสู่เป้าหมายหรือฝ่าวิกฤตต่างๆ ซึ่งในปัจจุบันมีตัวแปรที่ส่งผลต่อการดำเนินธุรกิจมากมาย เช่น การเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยี การเปลี่ยนแปลงของกลไกตลาด และกฎระเบียบต่างๆ ตลอดจนการเกิดภัยพิบัติในรูปแบบต่างๆ ผู้ประกอบการจำเป็นต้องมีความรู้หลากหลายมิติเพื่อประโยชน์ในการบริหารจัดการ เมื่อผู้ประกอบการมีศักยภาพ ก็จะนำพาให้องค์กรเจริญก้าวหน้า เกิดการขยายธุรกิจ ขยายการลงทุน ทำให้เกิดการขยายตัวทางเศรษฐกิจของท้องถิ่นและประเทศชาติ

กรมส่งเสริมอุตสาหกรรมดำเนินกิจกรรมการพัฒนาผู้ประกอบการในหลายรูปแบบ เริ่มตั้งแต่การสร้างผู้ประกอบการใหม่เพื่อเพิ่มจำนวน SMEs ที่มีคุณภาพโดยการอบรมและบ่มเพาะผู้ที่ต้องการเริ่มต้นธุรกิจ การพัฒนาผู้ประกอบการที่ดำเนินธุรกิจอยู่แล้วให้มีศักยภาพในการบริหารจัดการอุตสาหกรรมอย่างเป็นระบบด้วยเครื่องมือที่หลากหลาย การสร้างเครือข่ายผู้ประกอบการอุตสาหกรรม และการส่งเสริมให้เกิดสังคมแห่งการประกอบการ

(Enterprising Society) ด้วยการพัฒนาคน การสร้างสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการพัฒนาการประกอบการ รวมทั้งการเชื่อมโยงคนเข้ากับสิ่งแวดล้อมที่เป็นโอกาสทางธุรกิจ

การเพิ่มผลิตภาพภาคอุตสาหกรรม
(Productivity)

การเพิ่มผลิตภาพ (Productivity) คือการสร้างมูลค่าเพิ่มในระดับสูงขึ้นโดยใช้ปัจจัยนำเข้าคงที่หรือน้อยลง การเพิ่มผลิตภาพให้กับ

ภาคอุตสาหกรรมไทยนับเป็นประเด็นท้าทายความสามารถของทั้งภาครัฐและภาคเอกชนเป็นอย่างมากเพราะจะเป็นหนึ่งในกลไกสำคัญที่ทำให้ประเทศก้าวออกจากกับดักประเทศที่มีรายได้ปานกลาง ทั้งนี้ สาเหตุที่ผลิตภาพโดยรวมของภาคอุตสาหกรรมไทยยังไม่สูง ส่วนหนึ่งเป็นผลมาจากการที่ประเทศไทยยังพึ่งพาการผลิตสินค้าที่ใช้แรงงานเข้มข้น (Labor Intensive) ในระดับค่อนข้างสูง นอกจากนี้ประเทศไทยยังมีแนวโน้มในการใช้พลังงานในระดับที่สูงเมื่อเปรียบเทียบกับประเทศคู่แข่ง

กรมส่งเสริมอุตสาหกรรมได้เพิ่มผลิตภาพให้กับภาคอุตสาหกรรมผ่านกระบวนการ 2 ด้านหลัก คือการลดต้นทุนการผลิตและการเพิ่มประสิทธิภาพการประกอบการ โดยการ

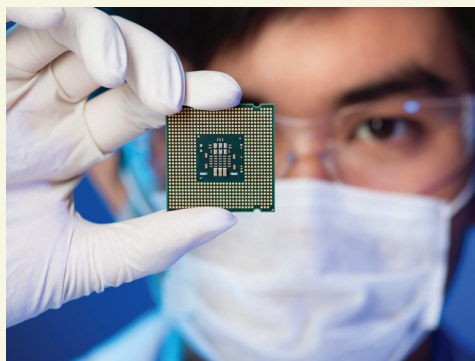
ลดต้นทุนการผลิตเป็นการใช้เทคนิควิธีการต่างๆ เพื่อลดค่าใช้จ่ายจากการสูญเสียในกระบวนการธุรกิจ เช่น การจัดการพลังงาน การใช้กระบวนการผลิตแบบลีน (Lean) ในขณะที่จะเพิ่มประสิทธิภาพการประกอบการ เป็นการพัฒนาการใช้ทรัพยากรของหน่วยงานในธุรกิจให้เกิดประโยชน์สูงสุด เช่น การจัดการโลจิสติกส์ (Logistic) และ

โซ่อุปทาน (Supply Chain) การพัฒนาระบบมาตรฐาน การบริหารจัดการองค์กรในด้านต่างๆ หรือการจัดการองค์ความรู้ในองค์กร รวมไปถึงการสร้างเครือข่ายธุรกิจหรือการรวมกลุ่มอุตสาหกรรม (Cluster) ซึ่งจะทำให้การประกอบธุรกิจอุตสาหกรรมมีความคล่องตัวมากขึ้น สามารถประหยัดต้นทุนจากการดำเนินธุรกิจร่วมกัน

การส่งเสริมการสร้างนวัตกรรม (Innovation)

ในสภาวะปัจจุบัน การยกระดับกระบวนการผลิตเพียงอย่างเดียวยังไม่เพียงพอที่จะทำให้วิสาหกิจอุตสาหกรรมของไทยสามารถแข่งขันและอยู่รอดได้ เพราะต้นทุนการผลิตที่ลดลงหรือมูลค่าเพิ่มที่เกิดขึ้นจะถูกลูกค้าหรือผู้ประกอบการอื่นในห่วงโซ่คุณค่าดูดซับไปหมดจากการกดราคารับซื้อ ภาคอุตสาหกรรมการผลิตของไทยจึงจำเป็นต้องสร้างนวัตกรรมเพื่อยกระดับผลิตภัณฑ์ และยกระดับกระบวนการทางธุรกิจไปสู่กิจกรรมที่มีมูลค่าเพิ่มสูงขึ้นด้วยการปรับปรุงในด้านต่างๆ เช่น การออกแบบ การวิจัยและพัฒนา การกระจายสินค้า การสร้างแบรนด์ และการทำการตลาด

ควบคู่ไปด้วย ซึ่งจะช่วยผลักดันให้มีการเติบโตของผลิตภัณฑ์ในระยะยาวและเพิ่มความสามารถในการแข่งขันในอนาคต

กรมส่งเสริมอุตสาหกรรมจะต้องส่งเสริมและสนับสนุนให้เกิดกลไกการขับเคลื่อนนวัตกรรมในภาคอุตสาหกรรม ทั้งในด้านสินค้า (Product Innovation) การบริการ (Service Innovation) และกระบวนการ (Process Innovation) อย่างเป็นรูปธรรม โดยการบูรณาการร่วมกันระหว่างภาครัฐและภาคเอกชน นอกจากนี้ ยังต้องมุ่งเน้นการสร้างและพัฒนาผู้ประกอบการที่ผลิตสินค้าที่ใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมเป็นฐาน เพื่อส่งเสริมให้เกิดวิสาหกิจที่มีการเติบโตสูง (High Growth Enterprises) ซึ่งจะช่วยสร้างมูลค่าเพิ่มแบบก้าวกระโดดและเป็นตัวเร่งการขยายทางเศรษฐกิจของประเทศได้อย่างมีนัยสำคัญ

การสนับสนุนปัจจัยที่เอื้อต่อการประกอบธุรกิจ (Enabling Factors)

ขีดความสามารถในการแข่งขันของภาคอุตสาหกรรม นอกจากจะเกิดจากความสามารถในการบริหารจัดการของ

ผู้ประกอบการ การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสม และแรงงานที่มีคุณภาพแล้ว ยังต้องอาศัยปัจจัยที่เอื้อต่อการประกอบธุรกิจหรือปัจจัยการพัฒนาอุตสาหกรรม (Enabling Factors) ที่เหมาะสมด้วย โดยเมื่อกล่าวถึงปัจจัยที่เอื้อต่อการประกอบธุรกิจ จะหมายถึงการมีแหล่งเงินทุนที่เพียงพอและเหมาะสมเอื้อให้เกิดสภาพคล่องในการประกอบการ การมีระบบโครงสร้างภาษีที่สะดวก การมีโครงสร้างพื้นฐานที่เหมาะสมเพียงพอ การมีกฎหมายและระเบียบที่เป็นธรรม การส่งเสริมการลงทุนและสิทธิประโยชน์ที่เอื้อต่อการประกอบธุรกิจ การมีระบบมาตรฐานสากลเป็นที่ยอมรับในนานาอารยประเทศ เป็นต้น

กรมส่งเสริมอุตสาหกรรมได้สนับสนุนปัจจัยที่เอื้อต่อการประกอบธุรกิจในด้านต่างๆ เช่น การให้บริการทดสอบ ตรวจสอบและสอบเทียบต่างๆ การจัดทำฐานข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่างๆ การให้บริการสินเชื่อสำหรับผู้ประกอบการรายย่อย การพัฒนาที่ปรึกษาธุรกิจ (Service Provider) ซึ่งเป็นหนึ่งในปัจจัยสำคัญที่อยู่เบื้องหลังความสำเร็จของภาคธุรกิจและอุตสาหกรรมต่างๆ การแก้ไขและบรรเทาผลกระทบจากสถานการณ์ที่ไม่ปกติต่างๆ อาทิ ภัยพิบัติทางธรรมชาติ ทั้งนี้ การสนับสนุนปัจจัยที่เอื้อต่อการประกอบธุรกิจดังกล่าวข้างต้นอย่างเป็นระบบต่อเนื่องและเป็นรูปธรรมที่ชัดเจน พร้อมกับการประสานสร้างเครือข่ายเชื่อมโยงองค์ความรู้และภูมิปัญญาทางด้านปัจจัยการพัฒนา

อุตสาหกรรมต่างๆ ระหว่างภาครัฐทั้งหน่วยงานภายในและภายนอกกระทรวงอุตสาหกรรมร่วมกับภาคเอกชนที่เกี่ยวข้องจะช่วยส่งผลให้การพัฒนาอุตสาหกรรมมีการเติบโตอย่างมีเสถียรภาพและยั่งยืน

การผลักดันให้วิสาหกิจไทยแข่งขันได้ในเวทีสากล (Internationalization)

การรวมตัวกันเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC) ที่จะมีผลสมบูรณ์ในปลายปี พ.ศ. 2558 หรือ ค.ศ. 2015 จะส่งผลกระทบต่อภาคอุตสาหกรรมไทยเป็นอย่างมาก เพราะปัจจุบันอาเซียนเป็นตลาดส่งออกสำคัญอันดับ 1 ของไทย มากกว่าสหภาพยุโรป (EU) หรือ สหรัฐอเมริกา (US) และจะยิ่งทวีความสำคัญทางเศรษฐกิจต่อประเทศไทยมากขึ้นเรื่อยๆ ด้วยที่ตั้งทางภูมิศาสตร์ของไทยเอื้ออำนวยให้เป็นศูนย์กลางทางเศรษฐกิจในภูมิภาค ทั้งนี้ การรวมกลุ่ม AEC เป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยเสริมสร้างความแข็งแกร่งทางเศรษฐกิจ และเพิ่มความสามารถในการแข่งขันของอาเซียนในตลาดโลก โดยการก้าวเข้าใกล้การเป็นตลาดและฐานการผลิตเดียวกันมากเท่าไรยิ่งทำให้อาเซียนเป็น

ภูมิภาคที่น่าสนใจและดึงดูดให้ประเทศคู่เจรจาต้องการจัดทำความตกลงเขตการค้าเสรี (Free Trade Area : FTA) หรือความเป็นหุ้นส่วนทางเศรษฐกิจ (Comprehensive Economic Partnership: CEP) กับอาเซียนมากขึ้นเท่านั้น เป็นผลให้อาเซียนต้องดำเนินการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจใน 2 แนวทางคู่ขนานกันไป คือการรวมกลุ่มภายในอาเซียน และการบูรณาการเข้ากับเศรษฐกิจโลก ยิ่งไปกว่านั้น อาเซียนยังมีแนวทางการขยายความร่วมมือภายใต้ข้อตกลงการค้าเสรี กับประเทศนอกกลุ่มไปถึง ASEAN+3 และ ASEAN+6 ที่ประกอบด้วยประเทศคู่ค้าสำคัญ ได้แก่ จีน ญี่ปุ่น เกาหลีใต้ อินเดีย ออสเตรเลียและนิวซีแลนด์ ซึ่งมีประชากรรวมกันกว่า 3 พันล้านคน หรือเกือบครึ่งหนึ่งของประชากรโลก

มีมูลค่า GDP รวมกันถึงประมาณ 1 ใน 4 ของโลก นี่คือการโอกาสทางตลาดอันมหาศาลสำหรับผู้ประกอบการและอุตสาหกรรมไทยในการที่จะเก็บเกี่ยวประโยชน์จากโอกาสการรวมตัวทางเศรษฐกิจนี้

กรมส่งเสริมอุตสาหกรรมต้องเพิ่มบทบาทในการส่งเสริมและพัฒนาผู้ประกอบการและภาคอุตสาหกรรมให้ปรับตัวรับการเปลี่ยนแปลงและพร้อมที่จะแสวงหาโอกาสที่จะเกิดขึ้นจากการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจต่างๆ รวมทั้งผลักดันให้เกิดการเชื่อมโยงทางธุรกิจเพื่อการแข่งขันในระดับสากล ด้วยกระบวนการและเครื่องมือที่เหมาะสม เช่น การจัดการองค์ความรู้เพื่อสนับสนุนการเชื่อมโยงธุรกิจ การสร้าง

ความพร้อมและพัฒนาศักยภาพผู้ประกอบการเพื่อให้แข่งขันได้ในระดับสากล การสร้างความร่วมมือระดับทวิภาคีในภาคเอกชนกับกลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียนให้มากขึ้น รวมไปถึงการพัฒนาทักษะ ความรู้ ความสามารถ และการทำงานของแรงงานไทยอย่างมีระบบและมีวินัย ทั้งนี้ เป้าหมายที่สำคัญคือการส่งเสริมให้วิสาหกิจของไทยก้าวเข้าไปสู่ห่วงโซ่อุปทานระดับโลก

แนวทางการปรับตัวของกรมส่งเสริมอุตสาหกรรม

1. การให้บริการทั้งในเชิงกว้างและเชิงลึก โดยดำเนินกิจกรรมให้เหมาะสมกับลักษณะของกลุ่มลูกค้าโดยมีเป้าหมายที่ชัดเจน 2 รูปแบบคือ

- 1) กิจกรรมที่ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อผู้ประกอบการในเชิงกว้างเป็นจำนวนมาก (Mass Customers) โดยการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามาเป็นเครื่องมือในการปฏิบัติงาน

ให้มากขึ้น เช่น การให้ข้อมูลผ่านเว็บไซต์ การทำระบบการเรียนรู้ online

- 2) กิจกรรมที่ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อผู้ประกอบการในเชิงลึก ซึ่งต้องมีการกำหนดเป้าหมายอย่างมีกลยุทธ์และชัดเจน เนื่องด้วยทรัพยากรที่จำกัด กรมส่งเสริมอุตสาหกรรมไม่สามารถช่วยเหลือผู้ประกอบการทุกรายได้ จึงต้องเลือกส่งเสริมในกลุ่มเป้าหมายที่จะเป็นตัวขับเคลื่อนเป็นคุณค่าหลัก (Core Value) ของอุตสาหกรรม เป็นอุตสาหกรรมเป้าหมายในอนาคต หรือเป็นกลุ่มเป้าหมายที่จะเป็นต้นแบบซึ่งสามารถไปขยายผลให้ผู้ประกอบการรายอื่นๆ เรียนรู้ได้

2. การกำหนดเป้าหมายที่ชัดเจน เนื่องด้วยภารกิจตามกฎหมายของกรมส่งเสริมอุตสาหกรรมนั้นมีขอบเขตที่กว้าง ดังนั้นจึงต้องกำหนดประเด็นหรือเป้าหมายที่

กรมส่งเสริมอุตสาหกรรมต้องการเป็นผู้นำเรื่องที่ต้องประสานความร่วมมือกับหน่วยงานอื่น และเรื่องที่ไม่ใช่ภารกิจหลัก และจัดสรรทรัพยากรในเรื่องต่างๆ อย่างเหมาะสม

3. การบูรณาการการทำงาน ซึ่งหมายถึงการรวมพลังกันภายในกรมส่งเสริมอุตสาหกรรม ร่วมกับการเชื่อมโยงกับภาคส่วนต่างๆ เพื่อให้เกิดบูรณาการเป็นพลังร่วม (Synergy) และบรรลุผลลัพธ์ในระดับที่สูงขึ้น นอกจากนี้ยังจะต้องมีการบูรณาการระหว่างหน่วยงานด้วย ทั้งหน่วยงานภาครัฐภายในกระทรวงอุตสาหกรรมเอง และหน่วยงานภาครัฐภาคเอกชนอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องที่อยู่ภายนอกกระทรวง เพื่อให้การส่งเสริมและพัฒนาครอบคลุมตั้งแต่ต้นน้ำ กลางน้ำ ปลายน้ำ อย่างครบถ้วน

4. การทำให้ภารกิจและผลงานเป็นที่ประจักษ์แก่สาธารณชน โดยการทำภารกิจของกรมส่งเสริมอุตสาหกรรมให้เป็นທີ່ประจักษ์ในที่นี้มีความหมายมากกว่าการประชาสัมพันธ์ แต่ประสงค์ให้มองในมิติที่ลึกและกว้างกว่า คือ ต้องมีการต่อยอดจากวิธีปฏิบัติที่ดี (Good

Practices) ที่มีอยู่ ด้วยการเผยแพร่บทเรียนจากความสำเร็จผ่านช่องทางต่างๆ เพื่อเป็นประโยชน์ต่อภาคอุตสาหกรรมในวงกว้าง โดยทำการศึกษาวิเคราะห์ถึงปัจจัยความสำเร็จในระดับกิจการว่าเกิดจากสาเหตุใด มีขีดความสามารถเพิ่มขึ้นอย่างไร การส่งเสริมของกรมส่งเสริมอุตสาหกรรมเป็นอย่างไร มีการเผยแพร่ผลงานโดยการวางกลยุทธ์ใช้สื่อประสมที่หลากหลาย รวมทั้งผ่านบุคลากรของกรมส่งเสริมอุตสาหกรรมซึ่งเป็นสื่อมีชีวิตที่สำคัญเป็นอย่างยิ่ง

จะเห็นได้ว่าในอนาคตภารกิจของกรมส่งเสริมอุตสาหกรรมเป็นภารกิจที่หนักและท้าทายเป็นอย่างยิ่ง เนื่องด้วยภาคอุตสาหกรรมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม และวิสาหกิจชุมชน ถือเป็นกลไกที่สำคัญต่อการขับเคลื่อนทางเศรษฐกิจของประเทศ ช่วยสร้างรายได้ เป็นแหล่งจ้างงานสำคัญ และเป็นเครื่องมือในการแก้ไขปัญหาความยากจนของประเทศ นโยบายของรัฐบาลแทบทุกชุดที่ผ่านมา ล้วนตระหนักถึงความสำคัญของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม และ

วิสาหกิจชุมชน จึงมีการกำหนดให้นโยบายในการส่งเสริมและพัฒนากลุ่มเป้าหมายเหล่านี้เป็นนโยบายสำคัญ

ข้าราชการและเจ้าหน้าที่กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม มีความภาคภูมิใจที่ได้ดำเนินการส่งเสริมและพัฒนาภาคอุตสาหกรรมไทยมาตลอด 72 ปี กรมส่งเสริมอุตสาหกรรมจะเดินหน้าส่งเสริม สนับสนุนอุตสาหกรรมไทยให้เข้มแข็งและยืนหยัดด้วยความสง่างามเพื่อการขับเคลื่อนการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศไทยให้ยั่งยืนตลอดไป 🇹🇭

